

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu

Apare în fiecare Duminecă.

INSERATE
se primesc în biroul administrațiunii (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Să ne întovăreșim!

De câțva timp cărturarii noștri se străduiesc foarte mult să facă pe țeranul român să înțeleagă, că în vremile de acum noi numai prin meserii și negoț ne putem înlesni traiul, numai prin aceste două soiuri de muncă poate țeranul român să fie mai aproape de cărturarul român și în chipul acesta toți fiii națiunii noastre să fie mai legați de olaltă, așa, încât să nu încapă între noi nici pui de nație străină.

Fiind odată noi de noi bine închiegați, de bună-seamă, că vom putea lucra mai mult și mai bine și astfel încetul cu încetul și națiunea noastră va ajunge înrîndul națiunilor luminate și înaintate în învățatură.

Meseriașii și neguțătorii celorlalte națiuni însă au avut și vreme și mijloace ca să se învețe și astfel să știe lucra mult mai bine ca noi. Ne trebuie dar' multă osteneală și multe greutateți avem de învins ca să-i ajungem și aceasta nu se poate face prin vorbe numai. Putem noi scrie cărți întregi, în cari să spunem duios, că cum stăm noi de rău și cum suferim de mult, aceasta puțin ne ajută.

Datorința noastră, a celor ce știm, este, să spunem *cum* să lucrăm și a voastră a țeranilor este *a face* ce vă spunem noi. Numai așa putem lucra unii cu alții.

Înzădar se vor găsi unul doi dintre ai noștri, care să se pună cu toate pu-

terile și cu toată averea să lucreze, pentru-ca să înainteze meseriile și negoțul. Aceea tot atât însemnează, ca-și-când cineva s'ar arunca singur în un rîu pentru-ca să oprească cursul apei.

Drept-aceea acum, când la poporul nostru întreg se poate vedea dorința mare de a învăța și a se deservirși pe calea meseriilor și a negoțului, datorința și buna chibzuială a noastră trebuie să ne îndemne într'acolo, ca să punem umăr la umăr pentru a lucra pe cărările acestea.

Și aceasta o putem face numai prin *întovăreșire*.

Prin întovăreșire vom împreuna câtse poate de multe puteri, care toate vor lucra la fel și pentru aceeași țintă.

Prin întovăreșire și noi ca oameni mai puțin bogați, vom putea face lucrurile ce le fac avuții străinilor. Și noi vom putea sta față în față cu ei și îi vom face să nu treacă nepăsători pe lângă noi, fără săliți vor fi să asculte și de noi.

Prin întovăreșiri vom putea ajunge pe meseriașii și neguțătorii străini, căci deși noi puținii ne pricepem ca ei, dar' și între noi sînt de aceia, cari dacă nu mai bine, dar' apoi ca ei tot pricep și aceia apoi vor deda și pe cei neumblați în meserii și negoț și astfel noi cu vremea vom eși nu câte unul, ci cu sutele și atunci apoi ajunși și totodată nimiciti sînt meseriașii și neguștorii străinii, cari să hrănesc din sudoarea noastră și pe lângă aceea încă ne mai și batjocoresc.

Pentru-ca să putem înainta pe calea meseriilor, de lipsă este ca mai înainte să ne creștem meseriași. Să dăm copiii noștri pe la măiestrii buni și pricepuți și după-ce vor învăța pe deplin să se întovăreșească, să lucreze cu puteri unite pentru binele și înaintarea întregului neam.

La negoț stă lucrul cu totul altcum. Acolo la o întovăreșire nu e de lipsă să se priceapă fiecare chiar așa bine. E de ajuns să se priceapă câțiva ca să conducă, ear' ceilalți să ajute numai cu sfatul și cu capitalul.

Poporul nostru nu este el tocmai așa de sărac, ca să nu poată da capitalul — banii de lipsă pentru întovăreșirile de negoț. Oameni pricepuți și umblați în ale negoțului încă avem. — Deci ce ne mai împedecă, că încă de acum să începem a ne întovăreși pentru-ca să facem negoț.

Cine poate socoti foloasele cele mari ale întovăreșirilor de negoț?

Întovăreșiți odată, noi am lua tot negoțul din mâinile străinilor; 'i am săli să iee lumea în cap, căci n'ar ave din ce trăi, dacă am face noi negoț. Întovăreșindu-ne am cumpăra marfă bună, curată și ieftină dela frații noștri și așa am da banul român în mână română și prin aceasta neamul întreg ar înainta.

Întovăreșindu-ne am cruța și ne-am înmulți averea noastră. Am cruța-o prin

FOIȚA.

Un tată și trei fii.

— Tălmăcire din limba italiană. —

Un om bogat a împărțit întreaga sa avere, în părți deopotrivă, la ai sei trei fii, ținînd pentru sine numai un singur inel prețios.

„Acest inel încărcat de pietri scumpe îl voi da aceluia dintre voi, scumpii mei fii, — zise tatăl cu îngrijire și serioșitate — care va face și săvîrși cea mai frumoasă faptă“.

Uimiți de ângerescul gând al părintelui, îndușosat, de prețul și frumșeța inelului, mai mult însă de faptă, fiii pornesc la drum, pe căi deschilinite, în largul lumii, spre a îndeplini cu evlavie dorința părintească.

Inima-le nevinovată le era cuprinsă numai de dorul de a duce în îndeplinire, cele zise de tatăl lor.

Ce privilegiu binevenit de a da naștere în sufletul lor urei și pismeii, egoismului și jalușiei!

Apoi știut este, că aceste negre și blăstimate păcate încearcă a delătura tot ce stă în calea învingerii lor.

Fiii acestia însă erau scutiți de ele. Nu le cunoșteau. Ei erau bine crescuți, de tot buni și cu frica lui Dumnezeu. Erău scârbiți de pățania lui Iosif, când dete de belea cu frații sei. Acesta mîngăiat, ceilalți osândiți.

Fiii cei buni, nici nu se mai cugetau la inel. Planul lor era de a duce în îndeplinire zisele tatălui lor; erau stăpâniți numai de gândurile mărețe și mijloacele cinstite în alegerea și ducerea în îndeplinire a temei date.

După trei luni fiii se întoarseră earăși.

O! ce bucurie sufletească!

O! ce lucru mișcător!

Vreme scurtă! Fapte mari!

Se poate? Cum nu!

„Creșterea bună, iubirea frățească, ascultarea de părinți, frica Domnului, nu lasă nimic de dorit“, șoptia glasul inimii la urechia tatălui.

Mândru de revederea fiilor, mai mândru de darea lor de seamă, de judecarea faptei,

de judecata ce se va aduce, stăteau față în față, cu ochii ațintiți unii spre alții, prea bunul părinte, ca judecător și veselii fii ca dă-tători de seamă.

Sfânt sinedriu, sfântă adunare!

Par'că e judecata cea de pe urmă!

Domnul trăgea la dare de seamă pe slujitorii cu talanți. Fețele lor sînt senine. Ochii plini de bucurie. Buzele zimbitoare. Cu liniște în inimi. Tăcere adâncă stăpânește sala judecății.

Ângerul Domnului în văzduh, șede la masa verde cu cartea legilor vecinice deschisă, cu hârtie albă dinainte, cu peana-'i ageră în mână, ducînd în îndeplinire treburile notă-reșești ale sfântului sobor.

Începutul se apropie. Judecata se începe. Smerenie și hotărîre!

Măreată înfătoșare. Măreț dor!

La vorba președintelui, puse vorbă fiul cel dintăiu și plecat zise cu ținuta bărbă-tească:

„Milostivule părinte!

aceea, că cu bani puțini am cumpăra marfă multă și bună.

Am câștiga prin aceea, că n'am ținut banii noștri pe fundul lăzii, fără 'i-am băgat în negoț, cumpărându-ne câte o parte (o acțiune), dela una sau altă tovărășie românească de negoț, de cari avem și până acum și nădejduim că vom avea multe încă.

Făcând lucrul acesta, vom câștiga foarte mult, căci negoțul când este ajutat de bani și este condus bine, mult câștig aduce.

Atunci nu vom mai fi siliți a ne depune banii noștri pe la bănci, unde căpătăm numai 4—5 fl. după 100 și alt folos nimic.

Atunci banii noștri vor aduce în-doite camete:

Pe de-o parte noi vom căpăta mai mult la sută, ear' pe de altă parte vom fi folositori neamului întreg românesc: vom înainta și deservim negoțul românesc; vom crește o clasă nouă de oameni, de neguțători, cari mult bine vor aduce nației noastre; vom face ca banul Românului tot în bolta (prăvălia) Românului să meargă.

Ce bucurie va fi pentru noi, când vom pute intra în prăvălii românești, unde vom fi slugăriți românește, vom primi marfă bună, curată și ieftină și noi apoi vom da banii cu mulțumită, știind, că merg în mână românească!!

Dar' apoi cu vremea ce lucruri frumoase și folositoare putem îndeplini cu ajutorul negoțului!!

De altă-dată vom scrie mai multe despre acest lucru de mare însemnătate.

De astă-dată însă nu putem decât să îndemnăm pe tot Românul ca să se întovărășească, căci *numai unde mulți lucră cu puteri unite, acolo este putere și acolo aproape și mare este isbânda.*

V. Osvadă.

Procesul profesorului Dr. Șpan.

Am cugetat că stăpânirea, doar' pe vremea sărbătorilor milenare, se va lăsa de vechiul obicei de a ține pe bărbații noștri frunțași înaintea judecătoriei. Ne-am înșelat însă, căci semnele așa arată, că șirul proceselor așa zise pentru „ațitare“ se lungeste din ce în ce.

După făgăduința dată în numărul trecut al foii noastre, de astă-dată putem să aducem amănunte despre procesul pornit în contra dlui profesor *Dr. Petru Șpan* D-sa a fost pîrît pe cuvânt, că la întrunirea „*Reuniunii agricole române*“ din comitatul Sibiiului, ar fi ținut o cuvântare în care ar fi „ațitat“ poporul împotriva Ungurilor și a statului. Ba chiar și cântările „*Deșteaptă-te Române*“ și „*Doina lui Lucaciu*“ încă ar fi o vină pentru care dînsul s'ar pedepsi.

Mai înainte s'a cetit pîra contra acusatului a cărei miez a fost, că dl Șpan a zis că poporul să se ridice cu mic cu mare și să-și scuture jugul maghiar și că a preamărit pe martiri, cari pe acea vreme zăceau în temnțele Vațului și Seghedinului.

După cetirea acusei a urmat ascultarea martorilor, a doi gendarmi, cari au făcut și pîra. Președintele tribunalului întrebă pe martorul *Bendruck István*, sergent de gendarmi, că văzu-ta el pe *Dr. Șpan* când a vorbit? Acesta mai înainte răspunde că *nu*, apoi iute se reculege, zicînd că *da*. Tot zăpăcit răspunde și al doilea gendarm, amândoi arătînd netemeinicia a însăși pîrei lor. Martorul al treilea e *Rusu Ilisie Nicolae* din *Tălmăcel*, care spune că zisele celorlalți martori sînt numai niște scornituri, de oare-ce el nu a auzit ca *Dr. Șpan* să fi zis „trăească *Dr. Rațiu*“, ceea-ce nici nu e crimă; tot el mai spune, că *Dr. Șpan* a vorbit despre înaintarea Românilor și indeosebi a țeranilor, cari au lipsă de povețe bune și de ajutor din partea ori-cărui Român cu carte.

Tot așa răspund și martorii *Iosif Pop* și *George Bobeș*, preot gr.-or., cari ca membri

în comitetul „*Reuniunii*“ au fost de față la întrunirea din *Tălmăcel*.

Văzînd procurorul *Nagy*, că nu isbuțește, a cerut să se cetească în ungurește poezia „*Deșteaptă-te Române*“, pentru-ca tribunalul să vadă, că poezia este „ațitătoare“ și că prin urmare *Dr. Șpan* la auzul acesteia a putut ca să rostească o cuvîntare, în care să facă amintire despre jug, despre *Dr. Rațiu* și *Dr. Lucaciu*. Cererea însă 'i-se respinge, de oare-ce poezia nimic nu a avut de a face cu vorbirea împricinată.

Procurorul *Nagy* cere apoi ca să se jure cei doi gendarmi, tribunalul însă și această cerere nu o ia în băgare de seamă. Urmînd la rînd vorbirea pîritoare, procurorul spune căte late nesărate, cerînd pedepsirea profesorului *Șpan*, de oare-ce și dînsul e din aceeași pînură din care sînt croiți și *Istrati*, *Dordea*, *Adam Micu*, *Ilie Pop*, cari încă au avut procese de felul acestuia.

După sarbăda vorbire a procurorului, se scoală acusatul *Dr. Șpan* și spune, că încă de mult a auzit despre împrorocarea d-sale, și cu toate-că cunoștea relele apucături ale procurorilor de a împrorocarea pe toți câți spun că sînt Români, totuși nu a crezut, că acesta se va lua după niște minciuni încornurate.

„Știu, zice acusatul, că nu este nimic mai măreț și mai frumos, decât a merge între popor și a răspîndi în straturile lui învățăturile de care are lipsă. Tocmai de aceea, ca un Român, care din popor am eșit, am aflat de hîne a lua parte la adunarea „*Reuniunii agricole*“ ținută în *Tălmăcel* și cu atît mai mult, cu cît sînt chiar și membru al comitetului acelei *Reuniuni*. Am fost, sînt și totdeauna voi fi călăuzit de dorul de a vedea poporul românesc înaintînd, ba chiar și cariera mea de profesor îmi poruncește, că așa să lucră precum am lucrat.

Onorat tribunal! Nu m'am dus acolo, ca se fac politică, căci știu bine, că im-

„Un străin necunoscut 'mi-a încredințat o lădiță cu aur, ca să o păstrez, fără însă de a-mi cere vre-o siguranță. Am putut să-l înșel, perzîndu-mă cu lădiță cu tot, ori înstrăinînd din aur, dar' nu am vrut. Aștept locului. Străinul vine. Eu îi reînapoiez lădița neatinsă“.

Cu o măreție mulțumitoare îi răspunde tatăl:

„Iubite fiule! Tu ai făcut o faptă foarte bună. N'ai făcut altceva, decât 'ți-ai împlinit datorința cu sfințenie. De nu făceai așa, ai fi trecut de cel mai nebunatic hoț din lume, de înșelător.

„Ori-cînd și ori-unde, ce-'i al altuia trebuie dat înapoi“.

Urmează la rîndul său al doilea fiu.

Acesta, cu o ținută bărbătească și cu o iubire emenească ce-'i strălucia pe frunte ca o podoabă de scump mărgăritar, zise cu smerenie:

„Dulcele meu tată!

„Într-una din zile, în lungul meu drum, trecui pe lângă un lac mare și afund. Văzui

cum alergă un băiat, care căzu în lac și se cufundă. Nu stătui pe chibzui. Alergai grabnic. Sării ca rața ce se scufundă în valurile apei, și mă aruncai în primejdioasa gărlă. Apucai băiatul de pîr și zup cu el la țermure, pe uscat. Nici că știu ce 'i-se întemplantă băiatului. Simții umezeala hainelor, dar' altceva nimic.

„Fără ajutorul meu, iubite tată, acel băiat de sigur s'ar fi înecat. Eu 'l-am mîntuit și 'i-am redat vieța“.

Tatăl mișcat adînc de simțimintele iubirii de om, răspunde cu un glas înalt:

„Scumpul meu fiu!

„Tu încă ai săvîrșit o faptă bună și vrednică de laudă! Însă n'ai fi putut-o scoate la cale, de nu-'ți da mîna de ajutor *Acela*, ai cui cu toții sîntem.

„Scrie este: Ajută neîndoelnic, vitejește, cu curajiu, neînfrînt, cu lăpădare de sine, că de lipsă este a mîntui pe de-aproapele tîu de primejdii“.

Acu-i acu! 'iși gîndea fiecare din aceste patru ființe cerești închinat binelui obștesc,

ca patru luceferi ai omenimii, ca patru evangheliști.

Veni rîndul și la al treilea fiu.

Cu glas cavaleresc, ca-și-cum ar avea să facă un raport ostășesc despre isbînda armelor celui mai fruntaș comandant, el zise:

„Tată dragă!

„În călătoria mea am dat peste un dușman al meu adormit pe marginea unei prăpastii îngrozitoare.

„O întorsură, un vis, o îmboldire a mea era de ajuns, ca să rostogolească pe dușmanul meu înspire fundul prăpastiei. Moartea-'i înfiorătoare ar fi fost sigură.

„L-am trezit și astfel 'l-am scăpat de primejdia, pe care nu o ar fi putut-o încuagiura“.

La acestea răspunde tatăl:

„Ah: fiule!“ și îl îmbrățișă cu o călduroasă dragoste, spunînd hotărîrea cea din urmă:

„Al tîu fie inelul!

„A face bine chiar și dușmanului, e cea mai frumoasă și creștinească faptă!“.

pregiurările nici nu ne iartă, și apoi este cunoscut, cum sîntem urmăriți pe toată linia din partea stăpînirii maghiare, care ar voi ca totul ce nu e maghiar pustiit să fie. O spun verde, că cuvintele ce 'mi-se pun în gură, nu le-am rostit. Noi nu ațtăm, ci organele statului sînt acelea cari ațtă, ele dau naștere neînțelegerilor și proceselor puse la cale pe câte o scornitură mincinoasă de a lor."

Vorbirea Drului Șpan, spusă aci pe scurt, a fost ascultată de toți câți au luat parte la proces cu mare luare aminte.

Apărătorul, *Dr. Nicolau Vecerdea*, arată apoi, că pîra e o scornitură de rînd. Arată deosebirea dintre diferitele naționalități ale Ungariei. Până-cînd naționalitățile Ungariei trăiau în bună înțelegere și nu încerca una a răpi limba celeialalte, până stunci era pace în statul nostru de diferite limbi. Arată apoi, că nici o legătură nu este între vorbirea ținută de Dr. Șpan la Talmăcel și între mișcarea națională a Românilor. Vorbește apoi despre prigonirea Românilor pe toate căile din partea naționalității maghiare (*magyar nemzetiség*), despre pîrile gendarmilor, cari le fac numai pentru a înainta, despre procurori, cari fac și ei toate la porunca venită de sus și cere apoi, ca acusatul să fie declarat de nevinovat.

După-ce mai răspunde și procurorul, în urma căruia tribunalul se retrage și aduce următoarea hotărîre: *Dr. Șpan nu se declară de vinovat, dar' nici de nevinovat și anume pentru lipsa de dovezi.*

Atât procurorul cât și apărătorul înștiințează, că vor da recurse.

La eșire Dr. Șpan a fost învrednicit de călduroase stringeri de mână din partea Românilor cari erau de față.

Preavrednicul părinte 'și-a spus înalta sa mîngăiere, mulțumire și îndestulare cu faptele săvîrșite de bravii sei fii, dorindu-le din adîncul inimii ca să le mărească, păstreze și împraștie din neam în neam, ca pe niște prețioase comori aducătoare de fericire vecinică.

Oarda-de-sus.

Ioan Papiu, preot.

La Ardeal.

— După Vasilie Alexandri. —

Depărtat prin țeri străine,
O! Ardealul meu dorit,
Gîndul meu e tot la tine
Și te plîng necontentit.

Plîng pe frați-'mi din selăvia
Ungurului cel urt,
Ce prin intrigi și urgie
Dela frați-'mi te-au răpit.

† Archiducele Carol Ludovic.

În timpul din urmă Maiestatea Sa Împăratul nostru Francisc Iosif I. a îndurat multe dureri. Mulți părtași și rudeni ai familiei Sale au murit, scărîcînd astfel tot mai mult numărul aceloră, cari îi erau spriginitorii și sfătuitoarii cei adevărați.

Martia trecută a murit Archiducele Carol Ludovic, al doilea frate al Maiestății Sale. El s'a născut în 30 Iulie 1833. Nu a prea iubit cariera militară. În anul 1848 a fost numit de șef al regimentului nr. 7. de ulani. În 1853 s'a dus în Galizia, ear' după doi ani a fost trimis ca guvernor în Tirolia, unde prin lucrarea sa 'și-a dobândit și cîștigat iubirea poporului. Dealtmîntrelea în viața publică nu a prea luat parte de vre-o câțiva ani încoace, deși era un bărbat cu cunoștințe largi și întinse și adese-ori sfatul seu era la loc și bine primit din partea celor ce îl cereau. El avea o inimă largă și ajutara cu mare plăcere tovarășile de binefacere, de înaintare, și la toate Archiducele Carol Ludovic era în frunte. Creștin bun, credincios adevărat, nici-cînd nu urea pe cei cari nu erau de o lege cu el, de aceea jalea pe toate popoarele din Austro-Ungaria le-au cuprins.

El era moștenitor de tron al împărăției, ce era chemat să stee oare-cînd în fruntea țerii noastre, dar' nu s'a născut pentru tron și nici nu 'l-au crescut pentru a domni. În 48 Lui 'i-se cuvenia tronul, însă întemplantarea așa a voit, ca nu Carol Ludovic să șeadă pe tronul Habsburgilor. Chiar și după moartea lui Rudolf el nu a umblat să se îmbie la tron, a rămas și pe mai departe retras, cetînd într'una și ajutărînd pe cei lipsiți și pe oamenii luminați.

Cînd plecai în pribegie
Păiasînd al tîu pămînt,
Am simțit că mă sfășie
Suvenirul, dorul sfînt.

Ce era să-aleg mai bine
Cînd Ungurul mă silia,
Fără de nici o rușine, —
Limba lui a 'i-o 'nvîța?

Oare cînd putî-voi eară
Tîermul tîu a-'l săruta,
Și în seri line de vară
Doine dulci a asculta?

Dee Domnu din 'nălțime
Ca pe cînd te-oi revedea,
Ticăloasa ungurime
Să te lasă, țeara mea!

Și să fugă în pustiu,
Îndîrît, d'unde-au venit,
Căci destul, ajungă răul
Câte veacuri te-au muncit.

LIGA.

La 24 Maiu s'au întrunit în București delegații Ligei, pentru a alege un nou comitet. Era de dorit, că în comitetul acestei societăți atît de însemnate să se aleagă tot bărbați, cari să nu facă din Ligă o armă de partid, o armă prin care să ajungă la putere. Nădejdea aceasta s'a și implinit, căci în noul comitet s'au și ales tot bărbați neatîrnători, Români de bine, cari au inimi pentru scartea noastră. În București și pretutindenea alegerea nimerită a stîrnit mare bucurie.

Cu prileglul acestei adunări, dl Dr. Ioan Rațiu a primit următoarea telegramă:

„Membrii congresului întruniți în banchet, închină în sănătate d-tale, care întrupezi românismul de peste munți.

În numele congresului:

„A. Densușeanu, Ioan G. Grădișteanu, M. Vlădescu, D. T. Apostol, M. N. Seulescu, Petre Tatzu, G. C. Dobrescu, protopresbiter Simion Popescu. Constantin Disescu“.

Dorim din toată inima, ca noul comitet să lucre de așa, încât Liga să-și ajungă ținta dorită de membrii ei și de întreg poporul românesc din toate unghiurile lumii.

SCRISORI.

Un pretor sêlbatec.

Domnule Redactor!

O mie de ani s'au implinit, de cînd au venit Ungurii pe aceste locuri, și zău că de atunci sînt multe zile și ei și acuma tot așa sînt precum au fost atunci.

În 19 l. c. eram mai mulți țerani din mai multe comune la pretorul din *Iara-de-jos* fiește-care cu cause deosebite. Eram din *Filea-de-jos* mai mulți, între cari era și un fi-iorăș tîner, cam de 18—19 ani, pe care întrebându-'l pretorul *Aszalos György* ceva, ficiorul nefind nici-odată în viața lui pe la judecătoria, nu 'i-a știut răspunde precum 'i-ar fi plăcut sêlbatecului pretor, s'a repezat furios asupra lui și 'i-a tras o palmă strajnică, încât 'l-a pornit sîngele pe bietul ficior și pe gură și pe nas.

Scapă, Doamne, a mea țeară
De-aste curse ungurești,
Gintea noastră să nu piară,
Căci prea bun și mare ești!

Cât Carpatul va fi munte
Și cât Murășul va curge,
Ai mei frați vor ști să 'nfrunte
Pe dușmani fără de lege.

Ungure, să știi prea bine,
Că 'n lume cât vei trăi
Nici prin lanț, nici prin suspine
Pe-ai mei frați nu-'i unguri.

Căci suavă-'i și plăcută
A mea limbă de Român,
Și pocită-'i și urtă
A ta limbă de păgân!!

Pietrile, în România, 18 Martie 1895.
Remus N. Begnescu.

După aceea a poruncit servitorului de cântărie să-l spele.

Eu m'am mirat mult de tatăl ficiorului, căci și el era de față și cum a putut suferi ca săi batjocorească copilul lui un Ungur sălbatec cum e și pretorul acesta.

După-ace a isprăvit pretorul cu acestia ne-au venit rîndul nouă, cari eram cinci inși dintr'o comună, apoi rugându-l pentru o cauză și cu noi a vorbit foarte prost și aspru, ba era să ne bată și pre noi, dar' nu 'l-au lăsat D-zeu căci nu mai bătea el pe nime altul.

De aci ne-am dus la notar, care încă a vorbit cu noi și ne-au amenințat ca și pretorul.

Vedeți, dle Redactor și iubiti cetitori! Cum cei cari traesc din sudoarea noastră și ar trebui să ne facă câte un bine, când suntem asupriți, ce fac cu noi. Noi ne căutăm dreptul și ei în loc să ne sprijinească și să ni-l dea ne ocărăsc, ne fac nedreptate și ne și bat.

Oare până când îi va mai răbda bunul Dumnezeu?

Gendarmul ne bate, slujbașul ne bate, și noi tăcem ca o oaie și răbdăm cele-ce n'ar trebui suferite.

Dar cum zice poezia, că:

Ne-a venit și nouă odată.

Maiu 22, 1896.

Unul care a fost de față.

Zarand, 18 Maiu n. 1896.

(Rugăciuni de milleniu, pădurar millenar și ruperea unui steag unguresc și înlocuirea aceluia cu altul românesc.)

Ne cade foarte bine și ne simțim fericiți, când vedem, că sfaturile bune și povețele dulci ce ni-se împărtășesc prin foile noastre, prind rădăcini adânci în poporul nostru dela sate, ceea-ce la „domnie“ nu se prea întâmplă. Așa a ascultat și poporul din comuna Scroafa de sfatul dat de foile noastre și a rămas departe dela ori-ce răbătoare millenară.

În comuna Scroafa n'a luat nimenea parte la slujba săvârșită în Dumineca orbului. Harnicul înlocuitor, preotul Ioan Fugăță, a fost silit să părăsească biserica, căci nici, cantor, nici crâșnic, nici puu de credincios nu s'a văzut în biserică. D-sa s'a îndepărtat dela biserică mândru de purtarea țeranilor; pe cari îi are sub păstorie. Poporul pe aici își cunoaște bine datorințele de Român și de multe-ori el își dă nu numai semn de vieță, dar' chiar îmboldire la multe lucruri frumoase.

Cu conducători bravi, ca și cu un popor ascultător cum e cel din Scroafa, poți merge

departe în cele naționale, ba face cinste neamului și spală pete rușinoase ca și cele săvârșite de domni din Brad.

Mai deunăzi mergând niște căreuși de lemne în frunte cu Adam Benea, la pădurarul din Brad pentru afaceri de căreușie, acesta 'i-a certat cu aceea, că satul Scroafa, e plin de foi românești. „Avem, d-le, destule de acestea în satul nostru și încă voim se le mai înmulțim“, răspunde țeranul. Vedeți, d-le Redactor, cum ese fumul și din jarul cel mai stîns, când e vorba de purtarea pintenilor! Se vede, că pe Scrofeni îi au dragi Măriile noastre de când cu protestul și cu mergerea lui Avram Benea și Mihai Benea la Cluj, cu privilegiul procesului Memorandului, căci chiar și dela primarul Benea slujii lui Bánfy puși în Visea 'i-au luat doi numeri din „Foaia Poporului“.

Nu gătasem bine cu scrisul și esind afară văd în depărtare un steag. Mă apropiu și văd că aceea, ce mă atrăsese era un steag românesc. 'Mi-s'a înălțat inima de bucurie la vederea steagului, îl duceau doi Români, pe cari îi duceau o patrolă de gendarmi. Românașii erau mândri și făloși, că mergeau cu mândrul tricolor, ceea-ce se putea ceti și de pe fețele lor.

Am știricit apoi că cine sînt acei „hoți de păgubași“. Am aflat, că sînt niște țerani Români deli Băița, pe cari pentru un prepus nebun, că ei ar fi rupt un steag unguresc și ar fi ridicat într'un vîrf de deal pe cel românesc, îi duceau gendarmii la protopretorul din Brad.

Nu-i vorba, că și prin acest fapt, nația maghiară era periclitată și trebuie mîntuită prin ducerea cu gendarmi a „nemernicilor de îndrăzneți“. Nu știm sigur, dacă într'adevăr nefericiții sînt făptuitorii acestei „păcătoșii“ sau ba, știm însă, că acestia vor primi un frumos „puu de milleniu“.

Săteanul.

În legătură cu acestea, ne scrie și un Român din Baia-be-Criș, că numele ficiorilor despre cari presupun că ar fi rupt steagul unguresc sînt următorii: Nicolae Braica, George Voica, croitor și Stanca. Acestia în ziua Duminecii au fost legați cu lanțuri și spre mai mare batjocură, au fost legați cu lanțuri de picioarele patului. Ficiorii au fost judecați pe câte 5 zile prinsoare și câte 4 fl. pedeapsă în bani.

„Credinciosul“.

Curticiu, la 6/18 Maiu 1896.

Onorată Redacțiune,

Tămbălăul millenar, ținut în Curticiu la 9 și 10 Maiu st. n., a avut slabă roadă. Nici că putea fi altmintrelea, căci ori-ce lucrare dacă se face abătându-se dela calea cea firească, nu poate după voia omului isbuti; — astfel fu și cu millenașul de aici. Toată sărbătoarea fu pasă la cale cu mult înainte, de cei oficioși în mod nefiresc. Bunăoară lucrătorii de români dela calea ferată au primit aspră poruncă dela stăpânii lor, că dacă nu vor lua parte la tămbălăul lor, atunci le vor da drumul de acolo și nu-i vor primi mai mult la lucru; ear' poporul de rînd fu strimtorat ca să prăznuiască cu vălfașii de domni, deși gemând de multele greutateți, numai de așa paradă n'a avut lipsă. Auzi lume! Să te silească, ca să-i preamărești pe banii tîi; tu de tine însuți să-ți bați joc; să uiți tu cine ai fost și cine ești, numai lor să le comănăcești!

Dar' cu toate scimpiturile și limpăturile precum zisei, la noi nu multă ispravă au făcut. Poporul român de aici — fie spre lauda lui — a privit la toate cu nepăsare și nici decît nu s'a îndemnat a lua parte la inițurile lor. El a înțeles, că în ce vremuri grele trăim noi Români; el a priceput cu mintea lui cea ageră firească și cu inima lui cea nestrucată, că nu 'i-se cade a lua parte la praznicul străinilor, că acela spre întristarea noastră, dar' nicidecît întru veselia noastră poate să fie.

Cu toate acestea, durere, nu ne putem deplin lăuda, deoarece-ce câți-va români rătăciți, găimăciți în sufletul lor păcătos, sau trudit să preamărească millenașul străinilor.

„Severul taichi“, fiuțul de slabă nădejde a protopopului vestit în cinci hotară, Moisie din Arad, a deschis parada. S'a pus adecă în fruntea focarilor din loc, — că mă rog de iertare, dînsul este dirigător baș bine nu știu, dar' mi-se pare, că-i cu guler de badiie — ducându-i la slujba ce ave a se face în capela ungurească din loc.

Poporul privia la el cu întristare, bine știind, că „Severul maichi“, a crescut cât a crescut așa zicînd numai cu prescură românească și eată că el să face slujbașul străinilor, poate pentr'un „os de ros“ sau ca să se facă mai iute „doctoraș“. Dar' ce să-i facem bietului! Rușinea dela neamul românesc a lui are să fie! Ficiorașii nostri i-or aflat dum-

„Calu lu Doancă“.

I.

Bași Doancă, paure bun dă suflîet,
La vorbă greu, ca și la umblîet,
Avîlă: pădui ie, vie, holdjie
Gazdă — colo! Nu ori-șie godjie!
D'aviia ș'un cal,
Gloabă dă val.

Cu chiși și coașce răsăricie,
Cal dă cătănie pasă-micie
Pă vrîmea lui fi fost-o „Mișka“
Cînd nu scia și-o-i codorișca
Și 'n cîrcă dunji
N'aviia prea lunji!

Da lu bași Doancă nu-'i fu d'ăia
Dă șie-i dîn șieri ruptă bătaia?
Cînd nu mai vrea „Mișka“ să tragă
Nu-l îmbiie cu „dragă“, — „dragă!“
Dă-î! — argie! — poc!
În dobitoc.

„Pai d'apoi, c'ășa să și cadjie
N'am dat io bani dă păradjie.“
Să sococea bași Doancă 'n sine
„Și dă n'am lucru, fac io bine
Ori cui o vrea
Cu gloaba mea!“

Și dat-o gloaba la tot natu
Nu mai gătă dusu, căratu
Biet' Mișka! L-o 'ndrăjit năcazu
A chin iş' legănă grumazu!
Dîn cal frumos:
Piele și os!

Adz iară la veșîn bucacie,
Măne ce-miri-șie dușie-'n space
Și iac-ășa dîn greu în greliie
Cum să nu vîedz osu prin piele?!
Ba-î dă mirat
Cice-o răbdat.

II.

Odată, gazda și nu altul
Pă bietu cal mi l-o 'nhămatu!
Dă la păduri, la-un liemnu cît veacu
Dă lung, ca să-'l tragă săracu
Cal păcimaș
Pînă 'n oraș!

În drum, pă cuscu 'l fatîlneșce
— Mă iei pă liemnu?! Cum nu?! Pofceșce!
Mai mîersă-un pic: iac'o săceanuă!
Hai sus cu î! P'urmă-o cătană
Tăbărită
Mai invită.

Și când baș bine-acas s'ajungă:
„Ba dracu!?? Bat harîngu 'n dungă!!
Îi foc!!! Îi foc!!! O, vai-do-mine!
La foc, mîrtoagă! că nu-'i bine!“
Și cum 'ișie,
Dă și zbișie.

mealui și o descântecă, că „Severu-i' ficior frumos, numa casa-i' cu miros“ prin care descântec, s'înteste la acea împregiurare, că în noaptea tãmbãlãului, casa Prea On. domn protopop Moise, a fost murdãritã.

(Va urma).

De-ale legii nouë.

Șicula, în 9/21 Maiu 1896.

Onorată Redacțiune!

În săptămãna trecutã mergând Ilie Lup (cozac) cu mireasa sa la matriculantul din Șicula pentru încheierea cãsătoriei, acesta îl întrebã într'o limbã pocitã: moi Ilie spune d-ta la mine cu voie ie de muere pe mniroaia ta? la ce mirele nu s'a putut stãpãni s'eu rîdã.

Matriculantul vëzând cã Ilie nu prea mult dã pe bazaconiile lui, ci rîde de ele, s'a infuriat și 'i-a scos afarã aminãndu-le legarea cãsătoriei civile pe cãteva zile, ca o rësbunare pentru-cã mirele 'și-a bătut joc de el.

Ilie Lup nu s'a socotit mult, ci 'și-a luat mireasa și a dus-o acasã. Dupã zilele ce 'i-a pus notarul matr'culant s'a dus de nou și a fãcut cãsãtoria civilã, ear' de acolo a mers la preotul Ioan Dronchița (*popa popic, cum îi zicem noi poporenii*) ca s'eu cunune. Aici apoi ear' au dat de altã potcã, cã vezi, pescuind popa tot în apele Ungurilor, s'a fãcut mai aspru decãt chiar matriculanții fațã de noi poporenii lui, cãci deși mirele 'l-a imbiat cu taxa de 5 fl. ce ficior sãrac, preotul nu a vrut s'eu cunune din 5 fl. și 50 cr., și așã, pentru 50 cr., preotul 'i-a lãsat s'eu fie și azi în nelegiuire.

Eatã dar' ce preot vrednic e Dronchița, facãne cineva fãrã el!

Tot la noi, în Șicula, s'a întemplat, cã în 17 Maiu au ținut Jidovii și Ungurii tãmbãlãul millenar, la care a luat parte și preotul I. Dronchița, mergând pe ulițele Șiculei sub șteagul unguresc, purtat de dascãlul unguresc, seara încã a benchetuit cu ei pãnã a doua zi în tovãrășia bețivilor și a plotogarilor, jucând csárdás și cãntãnd „Megy a gózös Bozniába“. În petreceri romãnești însã popa Dronchița nu-'și mai aratã nasul.

Acestea pentru-ca s'eu se știe și s'eu cunoascã lumea.

Poi dã pornealã cind fu gata
Hop! Nana Veta, groas'a lat'a:
Din drum: „Ia stãi, dragã veșinie,
Și fãț' pomanã și cu minie!“
„Cum nu Nanã?!
Fac pomanã!“

Da cind fu sus și Nana, — eacã:
Sughice calu! Stã, s'apleacã,
Suspîn? Nievõe? Cadje, moare
Smetnind sãracu din pișoare

Așã 'nhãmat
Ni-s'o gãtat.

D'atunși audzim dzicãla ușoarã,
Cind baș ne imbie bunã-oarã
La joc c'o proastã ori vr'o poancã:
„Dear' nu mis io calu lu Doancã!“
Dzicãtoarie
Vorbitorie!

Delamarina.

Vitejii.

Șaroșul-unguresc, 3/15 Maiu 1896.

În comuna Ganfalãu, primarul ungar a chemat la casa comunalã pe fruntașii Romãnilor și le-a spus, cã a venit poruncã, s'eu meargã și dinșii la tãmbãlau. Tot astfel a fãcut și cu tineretul. Doi juni împotrividu-se au fost pãmuiți de voinicosul primar. Numele celor pãmuiți sũnt Teodor Porime și Teodor Hãlmagiũ, pe cari 'i-a amenințat și cu temnițã dar' tot nu s'au dus.

Tot astfel s'au purtat și Romãnii din Șaroș. Ei nu au luat parte deși li-s'a pus în vedere o masã bogatã în mãncãri și beuturi. Un credincios fiind la moarã și din depãrtare s'eu uita la acea comedie și ochindu-'l primarul nostru 'l-a agrãit cu cuvintele „az oláhok ištenit, csak egyedil jöttel?“ Romãnul a rëspuns: Nici eu n'am venit aici, ci sum la moarã.

La adunarea ce era s'eu se ținã la Sibiu în 3/15 Maiu, era s'eu venim vre-o 8 inși, însã cu durere am vestit poporenii mei, cã acea adunare s'a aminat, pãnã-ce va sosi recursul înaintat. Am dori ca aceasta adunare s'eu se ținã cãt mai curënd. *Dascãlul.*

„Dumineca orbului“.

Soborșin, 5 Maiu 1896.

În „Dumineca orbului“ s'a ținut și în Soborșin slujbã millenarã, la care au luat parte și notarul Bãrdy cu o turmã de patrihoți de ai lui Iuda, cari ne-au umplut sf. bisericã. În restimpul slujbei n'au avut fericirea de a auzi nimic despre milleniu, dar' au auzit urmãtoarea rugãciune rostitã de bunul nostru preot: „Tu Doamne Dumnezeu! popoarelor, întoarce fața Ta și spre mama națiune, care n'a crescut la simlul seu, ca astfel cu ajutorul Tãu se ajungã și ea a sërba al doilea milleniu al descãlecãrii sale în aceste plãuri“.

Dupã aceea a urmat sërbara școlarã. În v. P. Givulescu vorbește copiilor despre întemeierea statului, spunënd cã e stat locuit de mai multe popoare și n'a fost nici-odatã stat național maghiar; un școlar al d-sale vorbește din geografia Ungariei, altul din istorie despre Huniade, ear' o copilã a declamat poesia „Teara mea“ de Negruzzi, cu așã foc, încãt strãinii încã s'au mirat de reușita frumoasã. Poesia a fost întocmitã de minune, începëndu-se: „Slovak, Sërb, Neamț ce firea te-a fãcut“. Dupã acestea preotul Agnean ca director încheie sërbara, astfel grãindu-le școlarilor: „Voi numai așã veți fi oameni de omenie, dacã veți asculta de preotul, învëțãtorul și pãrinții vostri; acestia sũnt adevërații vostri voitori de bine“.

Cinste celor cari așã de bine au știut întocmi silnica sërbara.

Solomon Giurconea,
învëțãtor.

Judecați fãrã dovadã.

Bocșã-montanã, 5/17 Maiu 1896.

În 23 Aprilie și în 10 Maiu am plecat tineri și domnișoare la preumblare și am mers la Bründl, unde se fac vara mai multe petreceri și acolo am petrecut pãnã la 6 ore seara, cãnd unii dintre noi au plecat acasã mai rãmãnënd vre-o cãțiva, cari ne-am petrecut. De fațã au fost dl Adolf Diaconovici, inginer, dl protopop Maxim Popovici, Nicolae Spinean, Iosif Stefaniga, Simeon Jivoinovici, Mateiu Jiga, contabil la „Bocșana“, Carol Jian, Octavian Maniu, Ioan Cismaș, Nicolae

Loga, Dumitru Cãzan, Nicolae Bordãncu, Atanasie Jian, Constantin Perian, Nica Roșcobaș și George Rãnoi. De aici am plecat cu toții de am petrecut pe dl protopop pãnã acasã apoi pe dl inginer, care ne-a poftit la berërie, unde am cãntat cãntãri populare și naționale. Dar' șezënd, deodatã ne vine vestea, cã prin oraș s'au rupt douë steaguri ungurești, mai apoi a sosit un polițai și un gendarm, cari au și plecat de acolo, cãt ce au sosit.

Luni dimineța în zori, umblarã dela ușe la ușe doi gendarmi și ne dau poruncã dela dl fibirëu, cã avem s'eu fim la 8 ore la casa comunalã. Ne-am și dus cu toții și ne-au întrebãt și ne-au amenințat cã ne bat, cã ne închid. Pe Nicolae Loga 'l-a și închis. Fibirëul s'a muncit mult ca s'eu ne facã vinovați.

Joi, la Înãlțarea Domnului, cãnd oamenii din bisericã eșiau cu litia, pãrții, 15 la nr., ședeau înaintea judecãtoriei, cãnd apoi a spus cã Vineri în 3/15 Maiu va fi pertractarea cea din urmã. Vineri au și stat cu toții fațã, cãnd apoi a venit și procurorul Lugojului, Asinger. Pertractarea a ținut dela trei ore dupã amezai pãnã seara la 8, ear' Sãmbãtã dela 8 dimineța pãnã la 12 și dela 3 pãnã la 10 ore noaptea. Slujbașii ungurești au fost siliți s'eu și joare, ceea-ce s'a și întemplat.

Pe urmã s'a cetit și hotãrrea, în urma cãreia au fost judecați urmãtorii:

Adrian Diaconovitch, inginer, 2 luni, 300 fiorini.

Nicolae Spinean, 2 luni, 300 fl.

Simeon Jivoinovici, 2 luni, 300 fl.

Iosif Stefaniga, 2 luni, 300 fl.

Mateiu Jiga, contabil, 1 lunã, 100 fl.

Octavian Maniu, 1 lunã, 100 fl.

Carol Jian, 1 lunã, 100 fl.

Nicolae Loga, 1 lunã, 100 fl.

Dumitru Cazan, 1 lunã, 100 fl.

Nicolae Bordãncu, 1 lunã, 100 fl.

Împotriva acestei osãndiri, toți pedepsiții au recurat.

Eatã dreptatea ce ni-o face stãpãnirea! Ea judecã fãrã nici un pic de vinã, deslipind atãția bãrbați dela familiile lor chiar acum în toțul lucrului.

L-a.

Loc deschis.*)

Convocare.

P. T. domni membri ai reuniunii învëțãtorilor romãni gr.-or. ai despãrțemëtului Sãliște, se convoacã prin aceasta la ședința adunãrii generale de despãrțemët, ce se va ținë Vineri în 24 Maiu 1896 st. v., la 9 ore a. m., în edificiul școalei din Sãliște.

Program:

1. Deschiderea adunãrii prin președinte și citirea apelului nominal.
2. Raportul comitetului.
3. Tema „Despre ocupațiunile de casã“
4. Desemnarea bisericii din localitate în conturi simple cu copii, prelegere.
5. Încassarea taxelor.
6. Reconstituirea comitetului pe un nou period.
7. Eventuale propuneri.

Sãliște, din ședința comitetului, ținutã la 6 Maiu 1896.

Dr. Nicolae Maier,
president.

Aron Gogonea,
secretar

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește rëspunderea.

ASTRA.

Dela direcțiunea despărțământului Seliște al Asociațiunii transilvane, primim următorul **Concurs.**

Doi generoși domni, membri ai „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, punând la dispoziția subscrierilor comitet al despărțământului Seliște al Asociațiunii câte un galbin, cu destinațiunea pentru a se premia acele două femei — țerance sau inteligente — ale căror grădini de legume se vor afla mai bine cultivate în vara acestui an — prin aceasta se escrie concurs, cu terminul până la 15 Iulie st. n. a. e.

Pot concura femeile din următoarele comune: Aciliu, Cacova, Galeș, Gurartului, Mag, Orlat, Săcel, Seliște, Sibiel, Tilișca și Vale (cercul pretorial al Seliștei); apoi din comunele; Dobârca, Apoldul-de-jos, Apoldul-de-sus, Ludoșul, Amnașul, Poiana, Jina, Rod și Topârcea (din cercul pretorial al Mercurii, comitatul Sibiuului), în fine din comunele Alămor, Ludoșul-mic și Gusu (cercul pretorial al Sângătinului din comitatul Albei-inferioare.

Concursele — o simplă rugare — sînt de a se adresa până la terminul mai sus numit direcțiunii despărțământului Seliște al Asociațiunii transilvane, la mâna dlui Dr. Calefariu în Seliște.

Grădinile concurentelor se vor examina printr-o comisiune instituită spre acest scop.

Onoratele primării comunale, domnii preoți și domnii învățători sînt rugați a aduce la cunoștință acest concurs în cercuri cât mai extinse.

Din ședința subcomitetului desp. Seliște al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“, ținută în Seliște, la 6 Aprilie a. e.

Seliște, în 14 Maiu 1896.

Dr. Calefariu,
v.-dir.

Romul Simu,
notar.

CRONICĂ.

3/15 Maiu. În comuna Copandul-de-Murș s'a sărbătorit și în anul acesta ca și în anii trecuți și anume dimineața s'a slujit sf. Iiturghie și parastas pentru luptătorii din 48, apoi am dejunat cu toții și după aceea am încins o petrecere cu joc, pe care numai Românul o știe face. La masă s'au ținut și vorbiri însuflețite pentru luptătorii noștri naționali.

Filip Șandru,
preot.

— În Galați, în România, sărbătoarea de 3/15 Maiu a fost foarte frumoasă. Mai întâiu s'a ținut slujba dumnezească, apoi s'a ținut mai multe vorbiri, în cari vorbitorii au arătat soarta tristă a Românilor din Ardeal și Ungaria și au condamnat aspru milleniul unguresc.

— În Craiova mai întâiu s'a ținut o adunare de protestare în contra milleniului și în contra celor care îl pun la cale, apoi s'a ținut slujba d-zeească în biserica Sfânta Mărie; imbulzala însa așa a fost de mare, încât slujba a trebuit să se facă afară. Pe steaguri era scris: „3 Maiu 1848“, „umbrele martirilor cer răsbunare“, „trăească martirii românismului“ și „piară tirănia ungurească“. Între alții mulți a vorbit și deputatul Ciocăzanu, carele a cetit și hotărîrea primită de toți cu bucurie și care se sfîrșește astfel: *Declarăm de trădător pe ori-ce Român, care va lua parte la sărbătorile din Pesta.*

„Dovadă tare“. În numărul cel mai nou al foii românești din Orăștie, căreia îi place să „pescuiască în tulbure“, cetim următoarele „progrese“ limbistice: „Numele preoților ce-i are în plan“... „Vieată oficioasă e strămutată“... „Puterea lor răsboinică poate cădea în cumpănă în Europa“... „Să se întunece toată lumea încolo“... „A cărui trecere cu vederea înlăuntru“... Acestea drept „dovadă tare“ despre priceperea limbii românești a celor dela foia românească din Orăștie. Și alte „dovezi tari“ pe cari nu le vom căuta cu lumina cu scopul de a arăta, că le știm căuta.

„Doina lui Lucaciu“. Știm, că în procesul pornit contra tipăriturilor cari cuprindeau „Doina lui Lucaciu“ s'a hotărît, ca aceste să fie luate de către tribunalul din Sibiu și să le — ardă. Împotriva acestei hotărîri s'a făcut recurs, n'a ajutat însă nimic, căci Curia l-a respins.

† **Victor Vlad Delamarina** a răposat tocmai în ziua de 3/15 Maiu, în etate de 26 ani. El a fost locotenent în marina română. Poesiile sale scrise în limba pe care o grăesc bănățeni, și din cari publicăm și noi pe „Calu lu Doancă“, au fost publicate în „Dreptatea“ din Timișoara. Poesiile și le iscălia cu „Delamarina“ și erau foarte cetite și indeosebi de către bănățeni. În mormântarea lui s'a săvîrșit în 4/16 Maiu, în Lugj. Fie-i țărna ușoară și amintirea vecinică!

„Despre popii cei noi“. Din Baia-de-Criș ni-se scrie, că o păre he de însurăței vrînd să se înștiințeze la purtătorul matriculei, unui notar ungar de acolo, acesta nu a voit să ese din cărșma unde juca cărți. Când a fost chemat a început a sudui cocișește, a fost însă luat la mână de către unele rudeni ale însurățiilor, la ceea-ce mai înainte voinicosul notar nu răspunde nimic. Așa le trebuie tuturor cari se poartă îngâmfat.

„Cântărețul D. Popovici în America“. Marele cântăreț român a cutreerat Statele-Unite din America în lungiș și curmeziș. Pretutindenea a fost primit foarte strălucit. Ne bucurăm de cinstea ce o face neamului românesc!

„Români millenari“. Din Coroi-St-Mărtin ni-se scrie, că poporul de acolo e foarte însuflețit pentru cauza neamului și că mulți cetesc „Foaia“ noastră, ceea-ce numai cinste le face. La sărbătura millenară n'a luat parte decât Teodor Zgârz, crâșnic, care și-a uitat, că are să prindă în mână cădelnița și prescura. Pieptul seu românesc și-l a murdărit cu un tricolor unguresc.

„Gendarmi sălbatici“. În nrul de Paști al foii noastre am fost publicat o scrisoare, în care se descria sălbăticia săvîrșită în Poșaga-de-jos de către gendarmii ungurești. Era vorba de doi copilandri, pe cari gendarmii i-au chinuit cu fel de fel de mijloace blăstămate. Scrisoarea aceasta și-a avut resunetul dorit. Sîntem încunostiințați chiar din locuri mai înalte, că împotriva gendarmilor s'a pornit cercetare, deși ei tăgăduesc că ar fi săvîrșit fapta cu care i-au acusat. — Așteptăm acum sfîrșitul și urmarea cercetărilor.

„Examenul ținut la școala gr.-cat. din Sibiu a reușit bine ceea-ce îi poate sluji drept laudă învățătorului Ilarie Bancu.

„Noul metropolit al Bucovinei a intrat în postal seu Marți în 19 Maiu cu care privilegiu s'au făcut și unele săbări.

„Is nebuni, măcar că trăesc în vremea milleniului. Așa la 7 Maiu Ungurii din Făgăraș au dat o raită prin oraș și ajungînd la casa harnicului avocat Dr. Ioan Șenchea, i-au spart ferestrelle. Cu cât mai mult vor încerca ca să-l batjocorească ei, cu atât mai tare va crește iubirea Românilor față de dînsul.

„Jale“. Într-o comună din Ungaria-de-Sud, numită Kondoros, s'a sărbătorit milleniul cu mare alaiu, numai țeranul Kohut a pus steag negru la casa sa, pentru care a fost tras în cercetare. Steagul cernit l-a pus fiindcă anul milleniului e an de jale pentru partea cea mai mare din locuitorii Ungariei.

„Iubire părințească“. Petru Șofroneconom din Liget, a dat o dovadă ne mai auzită despre iubirea de părinți. Lui Șofron, până-ce a zăcut bolnav, i-a murit singurul copilăș, ceea-ce însă cei din giurul căsiei au ascuns. După-ce s'a reînsănătoșat a fost grozav lovit de aspra știre. Nici-decum nu a voit să creadă, că copilul într'adevăr a murit, și ca să se încredințeze că într'adevăr a murit, s'a dus cu nevastă-sa în timp de noapte, și a săpat în mormântul copilășului seu. Îngrijitorul progadiei tocmai atunci le-a băgat de seamă, când tatăl își sărută într'una copilul înmormântat de vr'o trei săptămâni. După-ce au astupat groapa, de abia au putut cu mare năcaz, să îndepărteze pe îndureratul părinte.

„Petrecere“. Tinerimea română din Rășinari, va da o petrecere de vară în 19/31 Maiu în „Dumbrava-mică“. Începutul la 11 ore a. m. Venitul curat va fi dat 1/2 școalei, 1/2 fondului pompierilor de acolo. Suprasolviri se primesc cu mulțumită. Învitări speciale nu se fac.

POSTA REDACȚIEI.

Abonent 8361. Astfel de lucruri nu se pot publica. Daraverile familiare ale cuiva nu-și află loc spre publicare în „F. P.“

D-sale Dr. Calefariu în Seliște. În nrul trecut nu s'a putut fi încheiată foia, acum însă da „Secretu“. Neluând parte nu-l poți învînovați.

D-sale Mateiu Grecu, învățător pens. Scrie-ne adresa.

D-sale N. C. în I. S'a publicat în nrul de Vineri. Mulțumită!

D-sale Nicolae Păcurar în Hațeg. A sosit după încheierea foii. Nu s'a putut publica. Salutare.

D-șoarei E. C. în Z. D-ta însăși și-ai tăiat creanga, când ai scris: „Am adunat câteva cuvinte la un loc și am format o poezie, cu care vreau să mînjesc această hîrtie“, căci nu sînt pentru publicație.

„Curatorului din Velcher“. Ne trebuie un răspuns iscălit, ear' nu ca cel trimis, pe care l-a putut scrie chiar vre-unul pe care îl privește.

Unui amic în B. Faceți arătare contra lui, dacă se poartă așa de necinstit. Celoralaiți nu le putem face cinstea de a-i băga în foaie.

D-sale N. B. în Cornereva. D-ta spune și păsul primăriei comunale de acolo, care va lua act, eventual va primi și banii, ceea-ce te va scuti de o eventuală execuare.

D-sale I. P. Catalogul cărților aflătoare în librăria „Institutului Tipografic“ va fi tipărit gata pe de azi într'o săptămână.

Unui călător. Nu putem publica, de-oare-ce nu-ți știm numele. Redacției trebuie să se spună numele.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes.
Proprietar: Pentru T. L. Albini sub sechestra:
V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 23 Maiu n.

Budapesta: 18 51 74 62 52

Tragerea din 27 Maiu n.

Sibiu: 58 39 37 35 75

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 20 Maiu: Capolnoc-Mănăstur, Cetatea-de-Baltă, Eted, Iliă, Mănărade, Marpod, Sân-Paul, Șarpatac.

Marti, 21 Maiu: Boziod, Zam (comit. Hunedoarei), Zernești.

Mercuri, 22 Maiu: Lăpușul-românesc.

Joi, 23 Maiu: Orăștie.

Vineri, 24 Maiu: Jilău.

Sâmbătă, 25 Maiu: Zălău.

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Dum. 1 după Ros., a tut. SS.	răs. ap.	
Dum.	19 S. Muc. Patrichie	31 Angela	4 14 7 46
Luni	20 Mart. Tataleu	1 Jun. Nicod.	4 13 7 47
Marti	21 (+) SS. Cons. și Elena	2 Erasmus	4 12 7 48
Merc.	22 Muc. Vasilisc	3 Clotildis	4 11 7 49
Joi	23 C. P. Michail Măr.	4 Joia verde	4 10 7 50
Vineri	24 Cuv. P. Simeon	5 Bonifacius	4 8 7 52
Sâmb	25 Af. cap S. Ioan Bot.	6 Norbertus	4 7 7 53

**„Institutul Tipografic“
din Sibiu**

îndeplinește tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipărește cărți de tot felul, înștiințări de căsătorie, înștiințări de moarte, placate, bilete de vizită, conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile cât se poate de ieftine.

Deasemenea institutul primește în editură cărți școlare și peste tot cărți scrise anume pentru popor, precum sunt povești, snoave, poezii populare, istorioare, romane, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii scrise în limba poporului și alte deasemenea.

Fiind „Institutul Tipografic“ **avere națională**, bine ar fi, ca Românii aci să se comandeze cele de lipsă, ear' nu la străini.

„Institut Tipografic“ în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri

de **F. W. RAIFFEISEN.**

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“.

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului“ (280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra de la

Institutul Tipografic în Sibiu.

Coase de tigae, fer vërsat, otël

de cele mai bune, și pe felelat

Lungimea: 70 75 80 85 90 ctm.

1 dărab fl. —.80 —.80 1.— 1.— 1.—

Ori-ce coasă vëndută la mine **pe felelat**, care nu corespunde, se primește înapoi, sau se schimbă chiar și când ar fi fost bătută sau folosită. [1431] 2—

Pentru fiecare coasă se dă și o așa numită hârtie de felelat.

La cumpărarea deodată alor 10 bucăți se dă una de bașca pe deasupra.

C. F. JICKELI,
prăvălie de fer, Sibiu, Piața-mică.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: ARAD, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 90.000.

Depuneri fl. 900.000. Circulația anuală fl. 10,000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abzicere.

Dare de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea cassei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la pesentarea libelului fără abzicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuesc momentan după sosirea comandai.

[397] 11—25

Direcțiunea institutului.

3 medalii de aur
15 de argint
12 diplome de
onoare și recu-
noștință.

Franz Joh. Kwizda.

Fluidul de restituțiune

al lui

KWIZDA

[1794] 37—40

apă de spëlat pentru cai. Prețul unei sticle
1 fl. 40 cr. v. a.

De 30 de ani întrebuintată în grajdurile curții și ale militarilor și civililor, pentru întărire după strapăte mari, la scrintituri, înțep-nirea mușchilor etc., face caii să presteze mult la trainare.

Liferant al curții c. și r.
austro-ungare.

Liferant al curții reg.
române.

Să se observe bine
marca și să se
ceară exclusiv
fluidul de restitu-
țiune a lui
Kwizda.

Depositul principal:
Farmacia cercuală
Korneuburg l. Viena.

Se capëtă în
toate farmaciile
și droguerile
din
Austro-Ungaria.

Doi învățăcei

se primesc în franzelăria lui
Stefan Moga,
Sibiu, Strada Trenului Nr. 4.
[1384] 8-9

Johann Ungar,

zugrav (Zimmermaler),

Sibiu, Strada Turnului Nr. 18.

primește și execută solid, cu prețuri moderate tot felul de
lucrări din specialitatea sa. [1403] 5-6

Dr. VUIA

Medic de băi

a sosit la postul seu în [1484] 1-1

Băile Herculane (Mehadia).

Daruri pentru examene școlare.

Cărțile de rugăciuni:

„POARTA RAIULUI”,

exemplarul 20 cr.

și

„CALEA CEREASCĂ”,

exemplarul 50 cr.

se pot procura prin ori-care librar, sau
direct dela [1432] 5-6**Michail Molnár,**

librar în Baia-mare (Nagy-Bánya).

Hârtie

pentru

scrierea de model la examen (Propise)

se află de vânzare la „Institutul Ti-
pografic” din Sibiu.

100 bucăți 65 cr.

Banca generală de asigurare**„TRANSILVANIA”****ÎN SIBIU.****fundată în anul 1868** [803] 25-

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1892 fl. 954,106.—	în a. 1870—1892 fl. 754,999.32
în a. 1893 „ 34,925.85	în a. 1893 „ 53,119.28
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
Suma fl. 1.095.828.40	Suma fl. 934.639.71

2,030.468 fl. 11 cr. Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
960.343 fl. 42 cr.**Prospecte și formulare se dau gratis.**

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu,
(Strada Cienădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov
(H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Pentru mașinile cumpărate la mine garanție de 5 ani.

Schimbare de local.

Subsemnatul am onoarea a face respectuos cunoscut publicului din
Sibiu și giur, că depositul meu de mașini de cusut și atelierul meu de
reparaturi aflător până acum în strada Gușteriții nr. 6, se află acum în

Piața-mare nr. 19.

Totodată îmi iau cu tot respectul voia a face cunoscut p. t. publicului,
că dispun numai de cele mai noue și mai deservite mașini de cusut, cari
există acum pentru folosința familiilor și pentru scopuri industriale, le-am
totdeauna în deposit precum și părți întregitoare pentru mașini de cusut,
cele mai fine oleuri, ace și curele.

Reparaturi

pentru toate mașinile de cusut vor fi ca și până acum îndeplinite în cel
mai conștient și mai solid mod și pe lângă cea mai ieftină socoată.

Cu cea mai mare stimă

Gustav Dürr,

deposit de mașine de cusut și atelier de reparaturi.

Piața-mare nr. 19.**Nou! Nou!****Mașine de cusut iute „Rundschiffchen“.**

Facultatea de muncă 1000 împunsături pro minută cu ajutorul piciorului,
— 2000 cu ajutorul de forță.

Coasă pe dinainte și pe dindăr.

Această mașină este cel mai iute și cel mai tăcut metod al mașinilor actuale.

Unicul deposit.

Pentru mașinile cumpărate la mine garanție de 5 ani.

[1422] 3-3